

Вести

Международен симпозиум по епиконтиненталния триас (21-23. IX. 1998 г., Хале, Германия)

От 21 до 23 септември 1998 г. в град Хале, Германия се проведе международен симпозиум, посветен на епиконтиненталния триас. Срещата беше организирана от Института по геоложки науки към Университета "Мартин Лутер" в Хале-Витенберг под патронажа на бившия външен министър на ФРГ д-р Н. D. Genscher. Организационният комитет се ръководеше от проф. G. Bachmann — Декан на Факултета по геоложки науки към университета. Мероприятието беше финансирано от редица германски държавни учреждения, научни сдружения и частни компании. Чаровният град Хале и неговият прочут Университет (основан в 1694 г.) предложиха отлични условия за провеждането на симпозиума. Гостите бяха посрещнати и обградени с изключителна сърдечност и внимание от страна на домакините.

Присъстваха над 200 участници от 21 страни, като преобладаваха представители на страната-домакин (108 души). Останалите гости бяха предимно от европейски държави (внушителна беше руската делегация) плюс няколко участници от Африка (Мароко, Тунис и ЮАР), Северна и Южна Америка (САЩ, Бразилия и Аржентина) и Азия (Китай, Узбекистан и Израел). За участие в симпозиума бе оказана финансова помощ на редица учени, главно от страни в Източна Европа. Сред познатите изследователи на триаса присъстваха: Т. Aigner и G. Bachmann (Германия), М. Gaetani (Италия), М. Geluk (Холандия), Н. Kozur (Унгария), Р. Nappoh (ЮАР), М. Шишкин (Русия), Р. Olsen и S. Lukas (САЩ) и др. На симпозиума направи впечатление масовото участие на млади учени, типичен пример за което беше съставът на българската делегация: В. Беливанова и Л. Петрунова (ГИ на БАН), Г. Айданлийски (МГУ "Св. И. Рилски") и А. Чаталов (СУ "Св. К. Охридски"). Между впрочем тя също беше финансово подкрепена от организаторите и се нареди на едно от челните места по брой на участниците непосредствено след страни като Русия, САЩ, Франция и Полша.

В рамките на три сутрешни и три следобедни пленарни заседания бяха изнесени 92 устни доклада. След първоначалното общо пленарно заседание, в което бяха представени няколко обобщителни доклада, работата продължи паралелно в две отделни зали, а накрая симпозиумът беше закрит с обща пленарна сесия. Същевременно в постерната сесия бяха изложени 64 постера. Паралелно с излагането на научни резултати, на симпозиума бяха проведени и заседания на Подкомисията по триаска стратиграфия.

Заслужават да се отбележат следните доклади с глобален обобщителен характер: "Епиконтиненталният триас по света" (S. Lucas), "Глобалната тектоника през триаса" (A. Embry & A. Mork), "Перитетическият триас в рамките на перитетската програма" (M. Gaetani et al.), "Триаска тетраподна биостратиграфия и биохронология" (S. Lucas), "Тетраподната фауна при прехода долен-среден триас: глобално сравнение и биогеография" (M. Шишкин). Откриха се и няколко обобщителни доклада с по-регионална насоченост: "Обзор на епиконтиненталния

триас в Германския басейн" (G. Bachmann), "Обзор на епиконтиненталния триас в Магреб" (L. Courel et al.), "Обзор на триаса от Източна Азия" (H. Yin), "Епиконтиненталният триас на Южна Африка" (P. Nappoh), "Триасът на Западен Сибир" (В. Подобина и др.), "Времева скала за германския триас" (M. Menning). Сред докладите, засягащи по-конкретни геоложки проблеми, могат да се изтъкнат следните заглавия: "Цикли на Миланкович в долния и среден бунтзандщайн (долен триас, централна Европа) (J. Paul), "Високоразрешителна секвентна стратиграфия на долния триас (бунтзандщайн)— инструмент за басейновия анализ на Средноевропейския басейн" (M. Geluk & H. Rohling), "Растения-пионери в бунтзандщайна от Германския басейн" (L. Grauvogel-Stamm), "Литофациеси и палинофациеси в триаса от северната и североизточната граница на Рейнския масив" (C. Heunisch & U. Rosenfeld), "Речни фациеси и палеообстановки в триаския комплекс Кару, Централна Намибия" (T. Löffler), "Обстановки на седиментацията на анизките карбонати от долния мушелкалк в Централногерманския басейн" (T. Voigt et al.). С интерес бяха посрещнати и докладите, базирани се на корелативни данни между германския басейн и Тетиса: "Пелагични сукцесии в Южните Алпи и тяхната корелация с мушелкалка" (P. Brack et al.), "Сравнение между триаската флора на Германския басейн и Алпите" (I. Dobrushkina), $^{87}\text{Sr}/^{86}\text{Sr}$, $\delta^{18}\text{O}$ и $\delta^{13}\text{C}$ в мушелкалка: сравнение с Тетиса" (C. Korte et al.), "Корелация на германския бунтзандщайн и мушелкалк с тетиската скала" (H. Kozur), "Евстатични промени през средния триас: сравнение между германския, севернотетиския и южнотетиския райони (T. Ruffer et al.), "Връзки между тетиския и германския басейн през триаса" (J. Szulc). Освен споменатата корелация подобни сравнения бяха докладвани и за някои понякога доста отдалечени един от друг райони с триаски скали. Примери в това отношение бяха докладите "Секвентно стратиграфско сравнение на триаските последователности от Източен Сибир и Свалбард" (A. Mork & A. Egorov) и "Евстатични промени в морското ниво при прехода перм-триас и тяхната връзка с масовото измиране от края на перма" (P. Wignall & R. Twitchett).

По отношение на засегнатите тематики и акценти на симпозиума заслужава да се отбележи естественото преобладаване на изследвания върху германския триаски басейн, при това с почти равномерно представени доклади, посветени съответно на бунтзандщайна, мушелкалка и койпера. Колкото до засегнатите отделни геоложки направления доминираха докладите със стратиграфска, седиментоложка и палеонтоложка насоченост, докато в по-малка степен бяха представени тектонски, палеогеографски, палеоклиматоложки резултати и съвсем бегло бяха засегнати геохимични проблеми и такива свързани с полезните изкопаеми.

Перспективите и проблемите повдигнати в докладваните резултати могат да се систематизират както следва. Задълбочават се фащиалните изследвания върху теригени, карбонатни, евапоритни и смесени скални

последователности. Налице е увеличаващо се детайлизиране на стратиграфските схеми, особено в светлината на магнитостратиграфията, циклостратиграфията и секвенната стратиграфия, включително и на континентални отложения. Нарастват опитите за комплексни палеогеографски и палеогеодинамични реконструкции не само в тетиския регион. Забележим е напредъкът относно прецизиране флукуациите на евстатичното морско ниво и промените в палеоклимата през триаско време. Натрупани са много нови палеонтологични данни, въз основа на изучаването на различни организмови групи (конодonti, фораминифери, ехинодерми, риби, тетраподи и други), както и чрез приложение на палинологичния анализ. Получени са нови резултати при изясняване границата перм-триас, както и между отделните триаски етажи (например, ладин-карн и нор-рет). Постепенно се откроява универсалното използване на геохимични и изотопни данни за най-различни цели (седиментоложки, стратиграфски, палеоклиматоложки). Задълбочават се седиментоложките изследвания главно по отношение на седиментните текстури и диагенезата. Не бива да се пропуска и изявилата се в световен мащаб тенденция на разширяване географския обхват на изследваните триаски скали в светлината на изучаваните нови разкрития и сондажи. Засилват се корелативните изследвания и в частност тези между германския басейн и Тетиса.

Симпозиумът беше съпътствуван и от провеждането на 9 научни екскурзии, както преди, така и след завършването на официалната част. Те включваха посещения на разкрития на бунтзандшайна, мушелкалка и койпера в Германския басейн, както и пермски разкрития предимно в околностите на град Хале (провинция Саксония-Анхалт), в провинциите Тюрингия, Франкония и Вюртемберг. Екскурзиите създадоха благоприятна атмосфера за обмяната на различни мнения по разнообразни проблеми, свързани не само с германския триас.

Бяха издадени том с абстрактите и гид с подробно описание на маршрутите на проведените екскурзии. Предвижда се и издаването на допълнителен том с разширени варианти на представените доклади, включващ и евентуалното публикуване на материали, непредставени на симпозиума. Този том се очаква да бъде един вид справочник за изследователите на триаса и огледало на постиженията в неговото изследване за години напред.

Българското участие

Българското участие в симпозиума се изрази в четири posters, озаглавени както следва: "Триасът в планината Голо Бърдо — един пример на Балканиден фациален тип триас в България" (В. Беливанова), "Конодонтите от мушелкалка като компоненти на перитетиската конодонтна фауна" (К. Будуров и Л. Петрунова), "Профилът на Петроханската теригенна група (долен триас, бунтзандшайнов фациален тип) между Оплетня и Сфражен, Северозападна България" (Д. Тронков и Г. Айданлийски) и "Аридна карбонатна приливно-отливна седиментация запечатана в Могилската свита (спат-аниз) от Западните Балканиди" (А. Чаталов). Изложените резултати в тях бяха широко обсъждани с колеги от други страни. Същевременно от наша страна беше регистрирано участие и в проведените екскурзии. В сборника с абстрактите са отпечатани още две резюмета на български автори, озаглавени: "Перитетиска епиконтинентална еволюция на България" (К. Будуров и И. Загорчев) и "Микрофауна от перитетиския среден триас по южните склонове на Западна Стара планина, Западна България" (С. Бенатов).

Освен научната част, симпозиумът беше разнообразен от любезните домакини чрез организирани посещения на триаската изложба в градския музей на Хале, както и на старата (но все още действаща) фабрика за преработка на пермска каменна сол, която е превърната едновременно и в музей. В центъра на симпозиума бяха оформени постоянни изложби на различна апаратура, геоложка литература и карти.

Следващият симпозиум

Преди закриването беше предложено следващият симпозиум, посветен на изследването на морския триас да се проведе след четири години в Оман. В заключение може да се отбележи, че състояният се в Хале Международен симпозиум по епиконтиненталния триас очерта успешно и многостранно значението на този геоложки период от историята на Земята и постигна своята главна цел — представянето на най-новите резултати в изследването на епиконтиненталния триас и широката обмяна на мнения между участвалите учени.